

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 439

**Problemy ekonomii,
polityki ekonomicznej
i finansów publicznych**

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2016

Redakcja wydawnicza: Jadwiga Marcinek
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Barbara Cibis
Łamanie: Beata Mazur
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronach internetowych
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

Wydanie publikacji dofinansowane ze środków Fundacji KGHM Polska Miedź

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2016

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-594-0

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
ul. Komandorska 118/120, 53-345 Wrocław
tel./fax 71 36 80 602; e-mail: econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Agnieszka Barczak: Sezonowość i prognozowanie ruchu pasażerskiego w transporcie lotniczym na przykładzie Portu Lotniczego Szczecin-Goleńców / Air passenger traffic forecasting and seasonality on the example of Szczecin-Goleńców Airport	11
Iwona Bąk, Beata Szczecińska: Przestrzenne zróżnicowanie województw Polski pod względem sytuacji społeczno-gospodarczej / Spatial differentiation of Polish voivodeships in terms of socio-economic situation	23
Iwona Bąk, Beata Szczecińska: Wykorzystanie statystycznej analizy danych do oceny rynku pracy w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej / Application of statistical data analysis to evaluation of the labour market in Poland in comparison to the countries of the European Union	35
Patrycja Chodnicka-Jaworska: Determinanty ratingów kredytowych krajów strefy euro / Determinants of euro zone countries' credit ratings.....	47
Piotr Chojnacki, Tomasz Kijek: Wydatki na prace badawczo-rozwojowe a wartość rynkowa firm biotechnologicznych / R&D expenditures and market value of biotechnology firms	59
Magdalena Cyrek: Within and between sectoral sources of wage inequality across European Union countries / Wewnątrz- i międzysektorowe źródła nierówności płacowych pomiędzy państwami Unii Europejskiej	67
Marta Czekaj: Wybrane problemy sukcesji gospodarstw rolnych w Polsce / Selected problems of succession of farms in Poland.....	77
Mieczysław Dobija: Ekonomia pracy. Gospodarka bez deficytu z ograniczonymi podatkami / Economics of labor. Deficit free economy with limited taxes	90
Małgorzata Magdalena Hybka: Personal income tax expenditures in Germany and Poland / Preferencje w podatku dochodowym od osób fizycznych w Niemczech i w Polsce	104
Marcin Idzik: Financial inclusion in Poland in the segment of young consumers / Inkluzja finansowa w Polsce w segmencie młodych konsumentów...	115
Dorota Jegorow: Ekonomia próżni – wyzwania rozwojowe / Economics of emptiness – developmental challenges.....	126
Elżbieta Jędrych: Innowacje społeczne w przedsiębiorstwach / Social innovations in enterprises	134

Marcin Jędrzejczyk: Kwantytatywna formuła wyznaczania kursu centralnego w procesie rozszerzania unii walutowej / Quantitative formula to determine central rate in the process of monetary union extension.....	144
Adam Karbowski: Strategiczne znaczenie kosztu stałego ustanowienia współpracy badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw / Strategic meaning of the fixed set-up cost of R&D cooperation	154
Wojciech Kisiało: Nierówności regionalne a wzrost gospodarczy – weryfikacja hipotezy odwróconego U Williamsona / Regional inequalities vs. economic growth – testing Williamson’s inverted U-curve hypothesis	167
Krzysztof Kluza: Wpływ wzrostu stóp procentowych na ryzyko kredytowe jednostek samorządu terytorialnego / Effect of higher interest rates on credit risk of local government units	178
Iwona Kowalska: Konsekwencje finansowe dla gmin podwyższenia wieku obowiązku szkolnego / Financial consequences of raised school starting age for communes.....	194
Joanna Kuczevska, Sylwia Morawska: Court Excellence Model jako narzędzie poprawy sprawności organizacyjnej sądów / Court Excellence Model as a tool of improving the organizational efficiency of courts	206
Paweł Kulpaka: Niezachowanie względnego parytetu siły nabywczej w wybranych krajach członkowskich strefy euro w latach 1999-2015 / Disturbance of the relative purchasing power parity in the selected Member States of the eurozone in the years 1999-2015	219
Maria Miczyńska-Kowalska: Szanse i zagrożenia rynku pracy województwa lubelskiego na obszarach wiejskich / Opportunities and threats of the labour market in rural areas of Lublin Voivodeship	230
Teresa Miś: Rola funduszy i programów UE w wielofunkcyjnym rozwoju obszarów wiejskich / The role of EU funds and programs in multifunctional rural areas development	241
Dawid Obrzeźgiewicz: Wpływ podatku od towarów i usług na płynność finansową przedsiębiorstwa / Impact of VAT on financial liquidity of company.....	253
Tetiana Paientko: Public debt in Ukraine: irrational management and risks leading to corruption / Dług publiczny Ukrainy: zarządzanie irracjonalne i zagrożenia prowadzące do korupcji	265
Kateryna Proskura: Concept and rules of thin capitalization as means of minimizing tax load / Koncepcje i zasady niedostatecznej kapitalizacji jako środki minimalizacji obciążeń podatkowych.....	274
Jurij Renkas: Ekonomia pracy. Teoria godziwych wynagrodzeń / Economics of labor. Theory of fair remuneration	284
Viktor Shevchuk, Agnieszka Żyra: Światowe ceny metali a wzrost gospodarczy w krajach Europy Środkowej i Wschodniej / World metal prices vs. economic growth in the Central and East European countries	302

Jerzy Sokolowski: Czynniki kształtujące strategie cenowe sprzedaży usług przez hotele / Strategies in shaping the price sales for hotel services	315
Joanna Stefaniak: Usługi w nowej strategii rynku wewnętrznego / Services in the New Single Market Strategy.....	324
Maciej Szczepkowski: Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Republice Czeskiej na tle Europy Środkowo-Wschodniej / Foreign direct investment in the Czech Republic in comparison to CEE region	335
Anna Walczyk: Formulation of the cluster development strategy – selected aspects / Formułowanie strategii rozwoju klastra – wybrane aspekty.....	344
Adam Wasilewski: Przesłanki i uwarunkowania instytucjonalnego wsparcia transferu innowacji do sektora przetwórstwa spożywczego / Premises and conditions of institutional support for the innovation transfer to the food processing sector.....	362
Anna Wildowicz-Giegiel, Katarzyna Lewkowicz-Grzegorzczak: Podatek dochodowy jako instrument redystrybucji dochodów w Polsce na tle krajów UE-28 / Personal income tax as an instrument of income redistribution in Poland against the background of EU-28 countries	374
Michał Zaremba: Wpływ globalnego kryzysu finansowego na nierównowagi wewnętrzne w strefie euro / Impact of global financial crisis on the internal imbalances in the euro area.....	384
Jolanta Zawora: Działalność gminy w Niemczech i Polsce – uwarunkowania prawne, organizacyjne i finansowe / Activities of municipalities in Germany and Poland – legal, organizational and financial factors	393
Andrzej Zygula, Paweł Oleksy: Polityka dywidendowa spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie na przykładzie sektora handel / Dividend policy of companies listed on the Warsaw Stock Exchange on the example of the trading sector	405
Jolanta Żukowska: Geoeconomia nowej rzeczywistości / Geoeconomics of new reality	417

Wstęp

Problemy ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych wydajemy w serii Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Niniejsza publikacja, stanowiąca pierwszą z czterech części materiałów konferencyjnych, zawiera 36 opracowań, w tym sześć w języku angielskim. Zostały one poświęcone aktualnym problemom naukowo-badawczym z zakresu teorii ekonomii, realizacji polityki ekonomicznej – w wymiarze mikro- i makroekonomicznym – oraz zagadnieniom związanym ze stanem finansów publicznych w Polsce i na świecie.

Liczne grono autorów prezentuje wyniki swoich dociekań naukowych w postaci teoretycznych i empirycznych analiz związanych z polityką fiskalną na szczeblu centralnym i samorządowym, wykorzystaniem instrumentów polityki podatkowej w odniesieniu do opodatkowania kapitału, pracy i konsumpcji oraz z problemami polityki pieniężnej i rynku kapitałowego w skali krajowej i międzynarodowej. Ponadto zeszyt zawiera opracowania dotyczące nierówności społecznych, polityki regionalnej i lokalnej, rozwoju produkcji rolnej, obszarów wiejskich i przetwórstwa spożywczego, problemów sektora usług turystycznych i transportowych, jak również rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw, efektywności wydatków na B+R oraz polityki państwa w obszarze rynku pracy.

Publikacja nasza jest adresowana do środowisk naukowych i studentów wyższych uczelni oraz osób, które w praktyce zajmują się finansami publicznymi, współczesnymi problemami polityki ekonomicznej czy ekonomii. Poszczególne artykuły były recenzowane przez profesorów uniwersytetów, w większości kierowników katedr ekonomii lub polityki ekonomicznej. Za ich rzetelne recenzje chciałbym serdecznie podziękować. Dziękuję również pracownikom Katedry Ekonomii i Polityki Ekonomicznej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz wszystkim osobom i instytucjom zaangażowanym w powstanie tej publikacji.

Jestem w pełni przekonany, że książka *Problemy ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych* będzie Państwa inspirować do dalszych badań i dociekań naukowych oraz przyczyni się do powstania równie interesujących opracowań w przyszłości.

Jerzy Sokołowski

Maciej Szczepkowski

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
e-mail: szczepkowski@ue.poznan.pl

**BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE
W REPUBLICIE CZESKIEJ
NA TLE EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ**

**FOREIGN DIRECT INVESTMENT
IN THE CZECH REPUBLIC IN COMPARISON
TO CEE REGION**

DOI: 10.15611/pn.2016.439.29

JEL Classification: H25

Streszczenie: Od lat 80. XX wieku można zaobserwować znaczny wzrost popularności bezpośrednich inwestycji zagranicznych na świecie. Po transformacji ustrojowej kraje postsocjalistyczne już w latach 90. XX wieku stały się, dzięki sprzyjającym warunkom ekonomiczno-prawnym, popularnym miejscem lokalizacji bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Na podstawie najnowszego, stworzonego w 2015 roku, raportu firmy doradczej Ernst & Young, dotyczącego atrakcyjności inwestycyjnej Europy – Europa Środkowo-Wschodnia jest czwartym najbardziej atrakcyjnym regionem świata. Państwem regionu, które znacząco zabiega o bezpośrednie inwestycje zagraniczne, są Czechy, które dzięki wprowadzeniu systemu zachęt dla inwestorów mają nadzieję na przyciągnięcie większej ilości bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Celem artykułu będzie przedstawienie Republiki Czeskiej jako ważnego miejsca lokalizacji bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Europie Środkowo-Wschodniej oraz przegląd nowych rozwiązań prawnych mających zachęcić do inwestowania w tym kraju.

Słowa kluczowe: bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Czechach, zachęty inwestycyjne, BIZ w Europie Środkowo-Wschodniej, atrakcyjność inwestycyjna.

Summary: Since the 1980s a considerable increase in foreign direct investment can be seen in the world. After the political transformation post-socialist countries became a popular location of foreign direct investment in the 1990s. According to the last Ernst & Young Report, Central and Eastern Europe is the fourth most attractive region in the world. The Czech Republic is a country in the region which significantly solicits for foreign direct investment. The Czech Republic thanks to a system of incentives for investors hope to attract more direct investment. The aim of the article is to present the Czech Republic as an important business location of foreign direct investment in Central and Eastern Europe, and to show changes in the Czech law connected with FDI.

Keywords: Foreign Direct Investment in the Czech Republic, investment incentives, Foreign Direct Investment in CEE region, investment attractiveness.

1. Wstęp

W procesie wyboru lokalizacji inwestycji branych pod uwagę jest bardzo wiele aspektów. Władze poszczególnych państw starają się stworzyć warunki umożliwiające wzrost konkurencyjności gospodarki. Po transformacji ustrojowej kraje postsocjalistyczne już w latach 90. XX wieku stały się dzięki sprzyjającym warunkom ekonomiczno-prawnym popularnym miejscem lokalizacji bezpośrednich inwestycji zagranicznych [Kluzek 2012]. Na podstawie najnowszego, stworzonego w 2015 roku, raportu firmy doradczej Ernst & Young, dotyczącego atrakcyjności inwestycyjnej Europy – Europa Środkowo-Wschodnia jest czwartym pod względem atrakcyjności regionem do rozpoczęcia działalności gospodarczej na świecie, po Europie Zachodniej, Ameryce Północnej i Chinach. Państwem regionu, które znacząco zabiega o bezpośrednie inwestycje zagraniczne, są Czechy, które dzięki wprowadzeniu systemu zachęt dla inwestorów mają nadzieję na przyciągnięcie większej ilości bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Celem artykułu będzie przedstawienie Republiki Czeskiej jako ważnego miejsca lokalizacji bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Europie Środkowo-Wschodniej oraz przegląd nowych rozwiązań prawnych mających zachęcić do inwestowania w tym kraju.

2. Istota i motywy bezpośrednich inwestycji zagranicznych

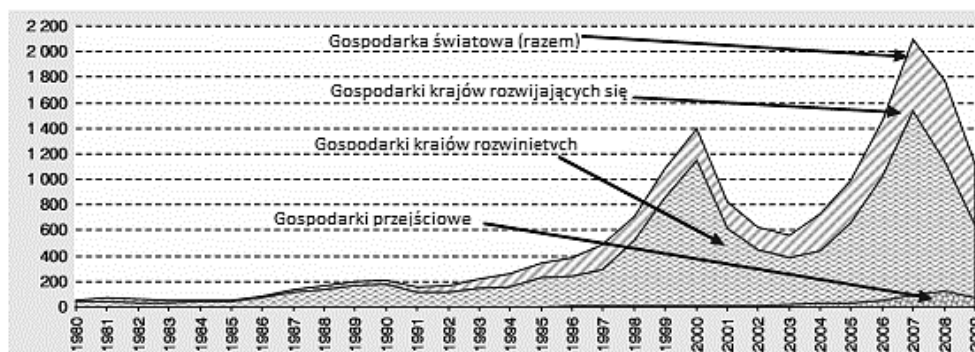
Przedmiotem niniejszego artykułu są bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ), stąd na wstępie wyjaśnienia wymaga sam termin BIZ. Nie jest on w literaturze traktowany w sposób jednoznaczny. W polskim i światowym piśmiennictwie od wielu lat trwają dyskusje nad jego kształtem.

Zdaniem S.P. Krugmana (1995) i C.A. Michaleta (1997), BIZ „to podejmowanie od podstaw samodzielnej działalności gospodarczej za granicą lub też przejmowanie kierownictwa już istniejącego przedsiębiorstwa”. W. Karaszewski uważa, że bezpośrednie inwestycje zagraniczne to lokaty kapitału dokonywane poza granicami kraju osiedlenia inwestora dla podjęcia tam działalności gospodarczej, w którego efekcie następuje nie tylko transfer środków finansowych, lecz także konkretnych dóbr inwestycyjnych, a charakter tych inwestycji wskazuje wyraźnie na nieodłączność towarzyszących im motywów dochodowego i kontrolnego (współdziałania w zarządzaniu) [Karaszewski 2004]. Definicja bezpośrednich inwestycji zagranicznych pojawia się także w opracowaniu z OECD z 1996 roku – przez pojęcie BIZ rozumie się „inwestycje podejmowane przez jednostkę-rezydenta jednej gospodarki celem uzyskania trwałego wpływu na jednostkę rezydującą w innej gospodarce” [Puchalska 2015].

Od początku lat 80. XX wieku można zaobserwować znaczny wzrost popularności bezpośrednich inwestycji zagranicznych na świecie (patrz rysunek 1). „Wzrost ten nastąpił pod wpływem rosnącego znaczenia kosztów działalności, skali produk-

cji oraz ograniczonej chłonności rynków wewnętrznych krajów rozwiniętych. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne, obok inwestycji portfelowych i zagranicznych kredytów bankowych, są dla kraju przyjmującego zewnętrznym źródłem kapitału i w odróżnieniu od wyżej wymienionych nie ograniczają się wyłącznie do przesyłania kapitału finansowego” [Organiściak-Krzykowska 2012].

Rys. 1. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne na świecie w latach 1980-2009 (w mld \$)

Źródło: opracowanie własne na podstawie [UNCTAD 2010].

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w sensie ekonomicznym nie różnią się od inwestycji krajowych. Inwestycje te różni źródło pochodzenia kapitału i decyzje co do zagospodarowania zysku netto. Inwestycje zagraniczne opierają się na przepływie kapitału pomiędzy różnymi krajami, towarzyszy mu transfer postępu technicznego i organizacyjnego z krajów o wysokim poziomie rozwoju do krajów o niższym poziomie rozwoju [Bojar 2001]. Z danych pochodzących z raportu Ernst & Young pt. *Atrakcyjność inwestycyjna Europy 2015* wynika, że blisko połowa bezpośrednich inwestycji na Starym Kontynencie pochodzi właśnie z Europy, około ¼ to inwestycje pochodzące ze Stanów Zjednoczonych, 10% to w sumie inwestycje z Japonii i Chin, 14% stanowią inwestycje pochodzące z innych regionów świata [Ernst & Young 2015].

Zgodnie z międzynarodowym nazewnictwem BIZ mogą mieć charakter inwestycji typu „greenfield” lub „brownfield”. Z inwestycjami zagranicznymi typu „greenfield” mamy do czynienia wtedy, gdy powstają one w kraju goszczącym od podstaw. Inwestycje typu „brownfield” natomiast wiążą się z przejęciem istniejącego potencjału usługowego lub produkcyjnego w kraju goszczącym [Różański (red.) 2006]. W literaturze pojawia się wiele kryteriów podziału bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Często występującym kryterium podziału są motywy podejmowania działalności gospodarczej za granicą. Zgodnie z nim wyróżnia się inwestycje zagraniczne zorientowane na:

- zasoby – podmioty gospodarcze zmagają się z wykorzystaniem zasobów kraju goszczącego, które są dostępne po cenie niższej niż w kraju inwestora,

- rynek – podmioty inwestujące na rynku kraju goszczącego w celu sprzedaży swoich wyrobów i usług,
- efektywność – przedsiębiorstwa inwestują po to, by wykorzystać np. różnice podatkowe czy inne korzyści płynące z rozwiązań prawnych,
- aktywa strategiczne – przedsiębiorstwa poszukują takiej lokalizacji, która pozwoli na wzrost przewagi w warunkach globalnej gospodarki; oznacza to dążenie do połączenia z innym przedsiębiorstwem lub przejęcie i wejście w posiadanie jego aktywów strategicznych tak, by osiągnąć przewagę konkurencyjną [Jaworek 2006; Organiściak-Krzykowska 2012].

3. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Republice Czeskiej na tle Europy Środkowo-Wschodniej

Już od początku lat 90. Europa Środkowa i Wschodnia przyciąga zagranicznych inwestorów. Od czasów transformacji region jest znany z korzystnego współczynnika kosztów pracy oraz szybko rosnących rynków. Proces integracji ze strukturami europejskimi, zakończony w 2007 roku, miał swoje przełożenie na wzrost bezpośrednich inwestycjach zagranicznych. Będąc częścią Unii Europejskiej, region Europy Środkowej i Wschodniej dokonał szybkiego przeskoku do standardów zachodnich, zachowując jednocześnie niższe koszty operacyjne [Białek 2012]. Członkostwo w Unii Europejskiej gwarantuje dodatkowo krajom regionu stabilność i dostęp do licznych środków z programów pomocowych UE.

Według badania Ernst & Young z 2015 roku, Europa Środkowo-Wschodnia stała się czwartym pod względem atrakcyjności regionem inwestycji. Niemniej jednak inne gospodarki zdają się rozwijać bardziej dynamicznie, przykuwając uwagę zagranicznych inwestorów. W rezultacie atrakcyjność regionu Europy Środkowo-Wschodniej zmniejszyła się, podczas gdy takie kraje, jak Brazylia, Rosja, Indie, Chiny oraz ostatnio Afryka Południowa, stały się głównymi adresami BIZ.

Mimo że Europa Środkowo-Wschodnia postrzegana jest jako całość, kraje w regionie różnią się znacząco pod względem osiągnięć gospodarczych, zdolności przyciągania BIZ oraz podejścia do stosowania zachęt inwestycyjnych. Polska i Czechy są krajami, które mogą pochwalić się szczególnymi sukcesami w przyciąganiu kapitału zagranicznego (patrz tabela 1).

Dane Konferencji Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju znajdują także potwierdzenie w ankiecie dotyczącej najatrakcyjniejszych kierunków inwestycji w Europie Środkowo-Wschodniej, przeprowadzonej przez firmę doradczą Ernst & Young. 38% badanych, jako najatrakcyjniejszy kraj do lokalizacji BIZ wskazało Polskę, 14% – Czechy, 10% – Węgry, 7% – Rumunię [Ernst & Young 2015].

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne przynoszą wymierne efekty w kreowaniu nowych miejsc pracy w Europie. W latach 2010-2014 powstało w ten sposób blisko 820 tys. nowych miejsc pracy (z czego w samym 2014 roku – 185,6 tys.). Najwięcej

Tabela 1. Skumulowana wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej w latach 1993-2014 (w mln \$)

Kraj	Skumulowana wartość BIZ w latach 1993-2014 (w mln \$)*
Polska	194 598,15
Czechy	105 973,10
Węgry	95 704,70
Rumunia	77 715,50
Bułgaria	56 650,90
Słowacja	50 144,50
Litwa	15 002,40
Łotwa	13 942,60

* Horyzont czasowy został ustalony na lata 1993-2014, ponieważ formalnie od 1 stycznia 1993 roku nastąpił podział Czechosłowacji na dwa osobne państwa: Czechy i Słowację.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [UNCTAD 2015].

Tabela 2. Liczba nowych miejsc pracy powstałych dzięki BIZ w Europie w 2014 roku

Kraj	Nowe miejsca pracy utworzone w 2014 roku	Udział (2014)
Wielka Brytania	31 198	16,81%
Rosja	18 248	9,83%
Polska	15 485	8,34%
Francja	12 577	6,78%
Niemcy	11 327	6,10%
Rumunia	10 892	5,87%
Hiszpania	9750	5,25%
Turcja	8175	4,41%
Słowacja	7978	4,30%
Irlandia	7306	3,94%
Czechy	7278	3,92%
Bułgaria	5688	3,06%
Serbia	5104	2,75%
Macedonia	5020	2,70%
Węgry	4868	2,62%
Pozostałe kraje	24 689	13,30%
Razem	185 583	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Ernst & Young 2015].

nowych miejsc pracy związanych z BIZ powstało w 2014 roku w Wielkiej Brytanii. Należy jednak zauważyć, że nowe miejsca pracy związane z BIZ w znacznym stopniu były tworzone w państwach Europy Środkowo-Wschodniej – w Polsce, Rumunii, Słowacji, Czechach i Bułgarii (patrz tabela 2).

Z przytoczonych w tabeli 2 danych wynika, że na przestrzeni lat Czechy potwierdziły swoją silną pozycję w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Dzięki swoim proinwestycyjnym rozwiązaniom oraz specjalizacji w innowacyjnych gałęziach gospodarki, kraj znajduje się w ścisłej czołówce rankingów atrakcyjności inwestycyjnej. Najbardziej intensywny przyływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych rozpoczął się na przełomie stulecia, kiedy nowe regulacje proinwestycyjne, wprowadzone w 1998 roku i modyfikowane w kolejnych latach, stworzyły korzystny klimat dla biznesu. Krokiem milowym dla przyrostu BIZ było przystąpienie Czech do struktur Unii Europejskiej w 2004 roku, czego efekty są widoczne w latach 2004-2007. Pomimo kryzysu ekonomicznego na kontynencie, który znacząco zmniejszył napływ inwestycji, ogólny trend przyrostu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Republice Czeskiej został zachowany (patrz tabela 3).

Tabela 3. Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne w Republice Czeskiej w latach 1993-2014 (dane w mln \$)

Kraj/Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Czechy	653,5	868,3	2 561,8	1 428,4	1 301,4	3 716,4	6 329,7	4 985,2	5 641,7	8 482,0	2 102,7
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	4 974,5	11 653,2	5 462,6	10 443,8	6 451,0	2 926,8	6 140,6	2 317,6	7 984,1	3 639,1	5 908,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie [UNCTAD 2015].

Analizując bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Czechach, należy również odnieść się do danych Narodowego Banku Czech. Według nich głównym źródłem BIZ w Republice Czeskiej w latach 1993-2014 był kapitał pochodzący z: Niemiec (20,6%), Austrii (13,8%), Holandii (12,2%) i Francji (6,6%). Zdecydowana większość, bo 76,3%, były to inwestycje w sektorze usług, a 23,7% to inwestycje w sektorze przemyśle. Według agencji CzechInvest¹, branżami charakteryzującymi się stałym wzrostem BIZ są teleinformatyka, przemysł lotniczy, przemysł samochodowy, maszynaria przemysłowa, wyposażenie i narzędzia, nauki przyrodnicze, inżynieria elektryczna i elektroniczna, odnawialna energia i nanotechnologie [Białek 2012].

¹ CzechInvest jest to instytucja powołana w 1992 roku przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu do nadzorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Czechach. Ponadto CzechInvest promuje Republikę Czeską za granicą i działa jako pośrednik pomiędzy UE i sektorem małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie wdrażania funduszy strukturalnych w tym kraju.

4. Nowe regulacje w zakresie bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Republice Czeskiej

Jednym z głównych bodźców, które przyciągają zagranicznych inwestorów do Republiki Czeskiej od 1998 roku, jest szeroka oferta państwowych zachęt inwestycyjnych. Duża część pomocy publicznej przypada na projekty związane z produkcją dzięki częściowym ulgom podatkowym do 10 lat, dotacjom na tworzenie miejsc pracy oraz dotacjom na szkolenia oraz przekwalifikowanie ludności nieaktywnej zawodowo.

Do niedawna zachęty te były dostępne tylko dla inwestorów operujących w sektorze produkcyjnym, jednak zgodnie z nowelizacją Ustawy o zachętach inwestycyjnych nr 72/2000, która weszła w życie z dniem 1 maja 2015 roku, skierowano listę zachęt do szerszego grona potencjalnych inwestorów. Nowelizacja musiała uwzględnić zmiany prawodawstwa UE dotyczące pomocy państwa. Z punktu widzenia rozwiązań istotne było zwłaszcza uregulowanie włączeń grupowych, a także stworzenie „nowej mapy” pomocy regionalnej na lata 2014-2020. Zgodnie z regulacjami Unii Europejskiej zmniejszona musiała zostać dopuszczalna pomoc publiczna we wszystkich regionach Republiki Czeskiej (z wyjątkiem Pragi, gdzie pomoc regionalna nie jest dozwolona w ogóle). W związku z zaostreniem europejskich przepisów nowelizacja ustawy ma na celu doprowadzenie do sytuacji, w której środowisko inwestycyjne w Czechach będzie w dalszym ciągu atrakcyjne dla inwestorów zagranicznych.

Po pierwsze, zgodnie z nowelizacją ustawy, w wybranych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu i zatwierdzonych przez czeski rząd specjalnych strefach ekonomicznych (obecnie są to strefy: Ostrava-Mošnov, Holešov i Most-Joseph), w związku z wysoką stopą bezrobocia w regionie, inwestorom będzie oferowane szersze spektrum zachęt inwestycyjnych. W strefach tych zmniejszono minimalną wartość inwestycji, która będzie uprawniała do korzystania z zachęt w branży produkcyjnej, do kwoty 50 milionów koron. Ponadto państwo zapewni zwiększoną pomoc w porównaniu z innymi regionami, w związku z nowo utworzonymi miejscami pracy – grunty i budynki będą zwolnione z podatku od nieruchomości przez 5 lat. Ta zachęta będzie podlegać zatwierdzeniu przez radę gminy, w której leży strefa.

Po drugie, ustawa po nowelizacji dopuszcza możliwość finansowania inwestycji za pomocą kapitału obcego.

Po trzecie, zmniejszono wymaganą do ubiegania się o pomoc państwa liczbę nowo utworzonych miejsc pracy, między innymi w centrach technologicznych.

Po czwarte, zwiększono liczbę regionów, w których może być udzielana pomoc publiczna w związku z kreowaniem nowych miejsc pracy. Pomoc taka może być udzielona w regionie, w którym stopa bezrobocia przekracza poziom przeciętnego bezrobocia rejestrowanego w Republice Czeskiej o co najmniej 25%.

Po piąte, przewidziano dotacje dla strategicznych centrów usług, centrów danych i centrów obsługi klienta.

Po szóste, inwestycje uznawane za strategiczne muszą osiągnąć deklarowany rozmiar i stworzyć określoną wcześniej liczbę miejsc pracy w ciągu 3 lat, w przeciwnym wypadku cofnięte zostaną przyznane zwolnienia dotyczące podatku od nieruchomości oraz dotacje.

Po siódme, limit pomocy finansowej dla strategicznych projektów inwestycyjnych, dotyczącej nabycia aktywów długoterminowych, wzrósł do poziomu 12,5% kosztów kwalifikowanych.

Po ósme, inwestorzy mają obowiązek powiadomić władzę publiczną nie później niż w ciągu 5 lat od daty przyznania zachęt inwestycyjnych, w jakim stopniu udało się zrealizować planowane inwestycje. W przypadku strategicznych projektów inwestycyjnych limit wynosi 7 lat. Ramy czasowe są uważane za ostateczne dla realizacji inwestycji. Nowe rozwiązania mają zastosowanie również do inwestorów, którzy otrzymali zachęty w ramach poprzedniego brzmienia ustawy. Pierwsza weryfikacja nastąpi w roku 2017, kiedy to skończy się pierwszy pięcioletni okres.

Ponadto, zgodnie z brzmieniem nowelizacji ustawy, aplikujący o środki muszą na nowo jasno określić lokalizację projektu inwestycyjnego, datę rozpoczęcia i zakończenia inwestycji oraz wnioskowaną kwotę pomocy publicznej. Wnioskodawcy muszą również zadeklarować, pod groźbą sankcji finansowych, że ich działalność nie zostanie zlikwidowana w ciągu dwóch lat od daty zakończenia inwestycji, na którą udzielono wsparcia.

Nowelizacja uwzględniła także zasadę zawartą w unijnym prawodawstwie, iż zachęty inwestycyjne dla projektów inwestycyjnych przekraczających 100 mln euro (w kosztach kwalifikowanych) mogą być świadczone tylko wtedy, gdy zwolnienie zostało zatwierdzone przez Komisję Europejską [CzechInvest 2016; Zakon č.72/2000 Sb.].

5. Podsumowanie

Europa Środkowo-Wschodnia od czasów transformacji ustrojowej jest atrakcyjnym miejscem lokalizacji bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Czechy są krajem, który może pochwalić się szczególnymi dokonaniemami w przyciąganiu kapitału zagranicznego. Jako gospodarka rozwijająca się, w której rodzimy kapitał i oszczędności są niewystarczające do zapewnienia wysokiego tempa rozwoju gospodarczego, bezpośrednie inwestycje zagraniczne nie są tylko przedmiotem zainteresowania przedsiębiorców, ale również władzy publicznej [Kluzek 2012]. Władza musi zdecydować, jakiego rodzaju działania podjąć, aby skłonić zagranicznych inwestorów do działania na terenie Czech. Jednym z głównych bodźców, które przyciągają zagranicznych inwestorów do Republiki Czeskiej, jest szeroka oferta państwowych zachęt inwestycyjnych, które są sukcesywnie modyfikowane i dostosowywane do aktualnych realiów globalnej gospodarki. Zmiany te są również konieczne w związku z akcesją Czech do struktur Unii Europejskiej w 2004 roku i koniecznością dopasowania prawa krajowego do regulacji europejskich. Ostatnie zmiany i modyfikacje

w Ustawie o zachętach inwestycyjnych, które zostały wprowadzone w maju 2015 roku, zmierzają do uproszczenia istniejących regulacji, zwiększenia grupy inwestorów mogących ubiegać się o pomoc publiczną i harmonizację regulacji z prawodawstwem Unii Europejskiej. Ma to na celu zwiększenie konkurencyjności Republiki Czeskiej i jej atrakcyjności dla inwestycji zagranicznych na tle pozostałych państw w regionie. Zdaniem autora, cel ten, jak do tej pory, udało się osiągnąć.

Literatura

- Białek L., 2012, *Przegląd bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Europie Środkowej i Wschodniej*, Biuletyn Europy Środkowej i Wschodniej – Puls Regionu, Fundacja K. Adenauera, Warszawa.
- Bojar E., 2001, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w obszarach słabo rozwiniętych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- CzechInvest, 2016, *Investment Incentives*.
- Ernst & Young, 2015, *European Investment Monitor*.
- Jaworek J., 2006, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w prywatyzacji polskiej gospodarki*, Wyd. „Dom Organizatora”, Toruń.
- Karaszewski W., 2004, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne. Polska na tle świata*, Wyd. TNOiK, Toruń.
- Kluzek M., 2012, *Znaczenie konkurencji podatkowej dla rozmieszczenia bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań.
- Organiściak-Krzykowska., 2012, *Rola bezpośrednich inwestycji zagranicznych w kształtowaniu sytuacji na regionalnym rynku pracy*, Acta Universitatis Lodzianis, Folia Oeconomica, nr 268.
- Puchalska K., 2015, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne jako czynnik modernizacji polskiej gospodarki*, Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy (*Gospodarka Polski 1990-2014. Nadzieje i obawy o perspektywę zintegrowanego rozwoju*), z. 41.
- Rózański J. (red.), 2006, *Inwestycje rzeczowe i kapitałowe*, Wydawnictwo Difin, Warszawa.
- UNCTAD, 2010, *World Investment Report 2010*.
- UNCTAD, 2015, *FDI inflows by region and economy, 1990-2014*.
- Zákon č. 72/2000 Sb., *O investičních pobídkách a o změně některých zákonů*, 2015.